

ANSKAFFELSESTRATEGI

for Østfold fylkeskommune
2018-2022

Foto: iStock.com

Anskaffelsesstrategi for Østfold fylkeskommune

1 Bakgrunn

Anskaffelsesstrategien er en av Østfold fylkeskommunes overgripende strategier og gjelder for alle fylkeskommunale virksomheter. Strategien skal legge grunnlag for en felles overordnet tenkning og atferd, slik at anskaffelser av varer, tjenester, bygg og anlegg effektivt bidrar til at fylkeskommunen når sine mål. Denne anskaffelsesstrategien er en videreføring og revidering av innkjøpsstrategien for perioden 2011-2017. Østfold fylkeskommunes Fylkesplan, årsbudsjett og økonomiplan er styringsdokumenter og økonomiske konsekvenser av anskaffelsesstrategien skal dekkes innenfor vedtatte rammer i årsbudsjettet.

Østfold fylkeskommunes andel kjøp av varer og tjenester på kr 1,3 milliarder (drift) som utgjør ca 37% av samlet utgifter på kr 3,6 milliarder.

Anskaffelsesstrategien skal ivareta lovens formålsbestemmelse og intensjon om å «fremme effektiv bruk av samfunnets ressurser, samt bidra til at det offentlige opptre med stor integritet, slik at allmennheten har tillit til at anskaffelser skjer på en samfunnstjenlig måte». Østfold fylkeskommune skal også ta hensyn til klima- og miljømessige konsekvenser av anskaffelser, livssykluskostnader, innovasjon, universell utforming, krav til bruk av lærlinger, menneskerettigheter, arbeidsforhold og sosiale forhold. Flere av disse hensynene har blitt forsterket av vedtak i fylkestinget.

I tillegg legger lov og forskrift om offentlige anskaffelser føringer på at Østfold fylkeskommune skal opptre i samsvar med grunnleggende prinsipper om konkurranse, likebehandling, forutberegnelighet, etterprøvbarehet og forholdsmessighet.

Hovedmål og delmål i ny strategi er basert på de krav og fokusområder som fremgår av nytt regelverk om offentlige anskaffelser (ikrafttredelse 1.1.2017), politiske føringer og satsings- og forbedringsområder på innkjøpsområdet.

2 Verdier og visjon

Østfold fylkeskommunen jobber etter verdiene: PROFESJONELL - RAUS - KREATIV.

PROFESJONELL: Her ligger soliditeten, lojaliteten og tilliten. Vi er faglig dyktige og kunnskapsrike og opptatt av å utvikle vår kompetanse. Vi er ansvarlige og arbeidsomme og har stor integritet.

RAUS: Her ligger det å være inkluderende og ha plass til mangfold. Vi er åpne og viser respekt for andres perspektiv, anerkjenner andres innsats, deler med hverandre og bidrar til fellesskapet.

KREATIV: Her ligger evnen til å tenke ut og skape nye ting, det innovative, det å se muligheter og være løsningsorientert. Vi er engasjert og begeistret, kan skape noe nytt innenfor gitte rammer og er endringsvillig.

Østfold fylkeskommunes visjon for innkjøpsområdet er at Østfold fylkeskommune skal være profesjonelle innen offentlige anskaffelser, invitere til regionalt samarbeid, bygge verdifulle og egnede leverandørrelasjoner og være et godt forbilde innen miljø- og samfunnsansvar.

3 Hovedmål

Anskaffelser skal bidra til bærekraftig verdiskapning til lavest mulig ressursbruk, og skape tillit til Østfold fylkeskommune som innkjøper.

Målet innebærer at anskaffelsene skal støtte fylkeskommunens overordnede mål for langsiktig utvikling og dekke fylkeskommunens behov for anskaffelser. Det skal gjennomføres økonomiske og kvalitative gode anskaffelser med vekt på klima-, miljø- og samfunnsansvar. Anskaffelsene skal være korrekte og det skal legges til rette for god anskaffelsesfaglig kompetanse, innovasjon og nytenkning. Det skal tilstrebes å ha gode prosesser, samt fokus på oppfølging og kontroll.

For å oppnå hovedmålet prioriterer Østfold fylkeskommune følgende delmål i strategiperioden:

3.1 Delmål, Økonomisk og kvalitativt gode anskaffelser

Østfold fylkeskommune skal utføre sine anskaffelser profesjonelt og utnytte handlingsrommet for å oppnå økonomiske og kvalitativt gode anskaffelser.

Anskaffelsesprosessen skal resultere i økonomiske og kvalitative gode anskaffelser, sikre at hensynet til klima, miljø og sosiale vilkår tillegges tilstrekkelig vekt og står i forhold til behov og vesentlighet.

Den sentrale innkjøpsfunksjonen har ansvar for gjennomføringen av anskaffelsene og skal derfor tidlig inn i prosessene. Anskaffelsesprosessen skal gjennomføres i tråd med regelverket og med stor integritet.

Ønsket effekt:

Gjennomføring av anskaffelser skal kjennetegnes av effektivitet og høy anskaffelseskompetanse. Det skal stilles krav som sørger for at Østfold fylkeskommune får de beste leverandørene, som gir det beste produktet/tjenesten. Dette med bakgrunn i pris/kostnad og kvalitet, slik at hensynet til klima, miljø og sosiale vilkår tillegges tilstrekkelig vekt i kontrakten. Kravene skal balanseres slik at det oppnås en reell og rettferdig konkurranse.

Tiltak:

- Det skal utarbeides en strategi for den enkelte anskaffelsen som synliggjør risikovurderinger og kritiske suksessfaktorer, hvor følgende punkter skal vurderes:
 - Behovsvurdering og kartlegging i tverrfaglig samarbeid.
 - Analysere markedet.
 - Vurdere kravspesifikasjon opp mot funksjons- og ytelseskrav.
 - Vurdere kontraktsvilkår, anskaffelsesprosedyrer og valg av kontrakt.
 - Vurdere miljøkrav, lærlinger og andre sosiale krav i anskaffelsene og benytte seriøsitetsskravene for bygg- og anleggsarbeider.
 - Vurdere oppsplitting av kontraktene for å ivareta små og mellomstore bedrifter.
 - Kontraktsoppfølging.
- Benytte standardiserte tilrettelagte maler for konkurransegrunnlag, kontrakter og veiledere.

3.2 Delmål, Klima- og miljøvennlige anskaffelser

Østfold fylkeskommune skal prioritere klima- og miljøvennlige anskaffelser av varer og tjenester, som et kraftig virkemiddel i arbeidet med å bidra til det grønne skiftet.

Det offentlige skal gå foran som en ansvarlig, miljøbevisst forbruker og dessuten etterspørre klimaløsninger. Klimaløsninger er teknologier og produkter som trengs i fremtidens lavutslipp samfunn, som det er viktig å skape et marked for. I ny lov og forskrift er hensynet og krav til miljø- og klimavennlige anskaffelser ytterligere forsterket. Det er høyere fokus på at oppdragsgiver følger opp og kontrollerer de krav som stilles i anskaffelsen.

Østfold fylkeskommune skal være en krevende kunde, som utfordrer leverandørmarkedet til nytenkning og omstilling for å skape et grønnere og mer bærekraftig og fremtidsrettet fylke og næringsliv.

Ønsket effekt:

Østfold fylkeskommune er et kraftig virkemiddel i arbeidet med det grønne skiftet.

Østfold fylkeskommune skal gjennom sine anskaffelser bidra til et lavest mulig forbruk og miljøbelastning, samt fremme klimavennlige løsninger. Østfold fylkeskommune vil fremme bærekraftig utvikling og omstilling til lavutslippssamfunn.

Tiltak:

- Tett samarbeid på tvers av organisasjonen.
- Prioritere innkjøpsområder ut fra hvor det ha størst effekt av at det stilles gode og effektive miljøkrav.
- Utarbeide overordnede og faste rutiner for hvordan anskaffelser i hele organisasjonen for behovsvurderinger for å unngå forbruk og for hvordan miljø- og klimahensyn skal ivaretas. Bruke tilgjengelige veiledere (Difi, departementet etc.).
- Benytte miljønettverk (Miljømerking Norge etc.).
- Vurdere livssyklus kostnader (LCC) og miljøkonsekvenser.
- Etterspørre løsninger som er fossilfrie i drift.
- Etterspørre best mulig klimafotavtrykk.
- Så vidt mulig skal miljømessige konsekvenser kvantifiseres for de aktuelle løsningene.
- Vurdere om og hvordan fylkeskommunens anskaffelser kan bidra til målet om fossilfri transport for hele Østfoldsamfunnet.

3.3 Delmål, Innovative anskaffelser og leverandørutvikling

Østfold fylkeskommune skal være en motor for teknologiutvikling, innovasjon, leverandørutvikling og verdiskapning, for å møte dagens og morgendagens behov

Det skal tas i bruk ny teknologi og smarte løsninger for å bidra til det grønne skiftet, effektivisere arbeidsprosesser, bedre tjenestetilbudet og skape nye markeder for fylkets næringsliv.

Østfold fylkeskommune skal gjennomføre innovasjonsvennlige anskaffelsesprosesser, som tar utgangspunkt i behovet, benytte dialog og mest mulig åpne og funksjonelle krav som aktive virkemidler, og utfordre leverandørmarkedet til å komme opp med nye og bedre løsninger. På denne måten medvirker fylkeskommunen, som offentlig oppdragsgiver, også til næringsutvikling.

Ønsket effekt:

Innkjøpsmakt skal brukes til å utvikle innovative og bærekraftige produkter og tjenester.

Godt tilpasset og utviklet leverandørmarked, slik at Østfold fylkeskommunes eksisterende og fremtidige behov blir dekket.

Tiltak:

- Østfold fylkeskommune skal være pådriver for innovasjon gjennom å informere og bruke handlingsrommet i nytt regelverk.
- Østfold fylkeskommune skal legge til rette for og etterspørre kortreiste produkter fra Østfoldsamfunnet der det er naturlig.¹

¹ Dette punktet i anskaffelsesstrategien er i henhold til fylkestingets vedtak. Punktet er under utredning. Fylkesrådmannen vil fremme egen sak på dette.

- Fremme en god dialog med markedet gjennom hele anskaffelsesprosessen, særlig rettet mot små og mellomstore bedrifter.
- Etablere møteplasser for effektiv erfarings- og informasjonsutveksling mellom innkjøperne i Østfold fylkeskommune og leverandørmarkedet.
- Opparbeide erfaring med og øke anvendelsen av ytelses- og funksjonskrav.
- Bruke Nasjonalt program for leverandørutvikling som en pådriver og fasilitator.
- Østfold fylkeskommunes sentrale innkjøpsfunksjon skal sertifiseres i Best-Value-metoden. En metode som hjelper oppdragsgiveren å vurdere leverandørenes kompetanse og prestasjon, samt følge opp leverandøren kompetanse under anskaffelsesprosessen.
- Den sentrale innkjøpsfunksjonen skal inkluderes allerede i fasen hvor behovet avdekkes for å kunne gi veiledning knyttet til nye metoder for hvordan slike prosesser skal gjennomføres.
- Samarbeid må etableres på tvers i organisasjonen.

3.4 Delmål, Samfunnsansvarlige anskaffelser

Østfold fylkeskommune er sitt samfunnsansvar bevisst ved å gå foran som en ansvarlig forbruker og etterspørre varer og tjenester etter høy etisk og sosial standard.

Det offentlige skal gå foran som en ansvarlig forbruker og etterspørre varer og tjenester med høy etisk og sosial standard. I ny lov og forskrift er hensynet og krav til samfunnsansvar ytterligere forsterket. Oppdragsgiver skal samtidig følge opp og kontrollere de krav som stilles i anskaffelsen.

Østfold fylkeskommune skal stille krav til lærlinger, lærlingeordning, universell utforming, ILOs kjernekonvensjoner, lønns- og arbeidsvilkår, samt seriøsitetsskrav i bygg- og anleggskontrakter.

Ønsket effekt:

Anskaffelsene skal bidra til bedre arbeidsforhold, respekt for grunnleggende menneskerettigheter, sikre like vilkår og fremtidig konkurransekraft for næringslivet. Ved å gjennomføre samfunnsansvarlige anskaffelser bidrar vi til et bedre omdømme og at allmenheten får tillit til at det offentlige opptre med høy integritet.

Tiltak:

- Utarbeide rutiner for å ivareta hensynet til samfunnsansvar.
- Identifisere risikobransjer.
- Intensivere arbeidet med å stille og følge opp sosiale krav.

3.5 Delmål, Kompetanse- og kultur-bygging

Østfold fylkeskommune skal gjennom kompetanse- og kultur-bygging bidra til å utvikle felles tenking og adferd i anskaffelsesarbeidet, samt aktiv bruk av mulighetene i anskaffelsesregelverket.

Som følge av nytt regelverk og føringer er det behov for økt kompetanse og forståelse for anskaffelsesområdet og prosesser, samt oppnå en felles tenking og adferd.

For å sikre aktiv utnyttelse av mulighetene i anskaffelsesregelverket, må det settes fokus på å utfordre vante forestillinger om arbeidsmåter, samarbeidspartnere og løsninger.

Østfold fylkeskommune skal fortsette arbeidet med å tydeliggjøre ansvar og roller med tanke på å profesjonalisere alle nivåer i prosessen. Fylkeskommunens ledere må gå foran som strateger og kulturbyggere i anskaffelsesarbeidet. Det må være økt fokus på solid strategisk og anskaffelsesfaglig kompetanse

for å kunne ta bevisste og gjennomtenkte valg på strategisk viktige anskaffelsesområder med behov for innovasjon. Anskaffelser av fremtidsrettede innovative løsninger kan innebære en høyere risiko enn anskaffelser av dagens hyllevare.

Ønsket effekt:

Gjennomføring av anskaffelser skal kjennetegnes av intern effektivitet og høy anskaffelseskompetanse.

Tiltak:

- God forståelse og økt kompetanse hos ledere og fagpersoner.
- Det skal avsettes tilstrekkelig ressurser i organisasjonen til å delta/bidra i innkjøpsprosessene, slik at prosessene gjennomføres effektivt.
- Kurs og informasjon for ledere, innkjøpskoordinatorer og andre etablerte faggrupper.
- Redusere antall bestillere.
- Fortsette arbeidet med informasjon på de videregående skolene.

3.6 Delmål, Styrke kontraktsoppfølging

Østfold fylkeskommune skal fokusere på styring, kontroll og oppfølging i sine anskaffelser. Direkte anskaffelser skal unngås.

Systematisk oppfølging og kontroll er fokusområde både hos fylkesrevisjonen, fylkestinget og i regelverket. Østfold fylkeskommune må ha rutiner for dette. Riktig bruk av kontrakter er nødvendig for å sikre at leverandør leverer i henhold til kravene, slik at kontraktsfestede krav nås.

Ønsket effekt:

Kontraktsvilkårene skal respekteres og utnyttes best mulig gjennom hele avtaleperioden. Østfold fylkeskommune vil ha fokus på å fremme høy lojalitet og riktig bruk av inngåtte avtaler. God oversikt og kontroll over løpende avtaler, hvilke avtaler som forfaller, og hvilke avtaleområder som krever samordning til nye avtaler.

Tiltak:

- Regelmessig og systematisk kontraktsoppfølging.
 - Leverandøroppfølging.
 - Oppfølging av kontraktskrav.
- Etablere en felles praksis for kontraktsoppfølging.
 - Benytte i størst mulig grad standardiserte kontrakter.
 - Benytte i størst mulig grad standardiserte maler.
- Spesifiserte fakturaer.
- Bestrebe at datakvaliteten fra faktura- og økonomisystemet gir riktig grunnlag for analyse.
- Utvide bruk av elektroniske verktøy og vurdere innføring av e-handel.
- Oversikt over samtlige avtaler/kontrakter.

3.7 Delmål, Samarbeid

Østfold fylkeskommune skal initiere til samarbeid for å gjøre regionen smartere, mer brukervennlig, inkluderende mer bærekraftige løsninger.

Østfold fylkeskommune skal involvere innbyggere, forskningsmiljøer og næringsliv i sine planer. Østfold fylkeskommune må lytte, utfordre og invitere til dialog, samhandling og nyskaping. Gode ideer må slippes fram, prøves ut og settes i verk. Østfold fylkeskommune må forene og utnytte gode krefter i egne rekker, leverandørmarkedet og ideell og frivillig sektor.

Østfold fylkeskommune skal initiere og fremme bruk av felles avtaler med kommuner og offentlige virksomheter, og være en kompetent og attraktiv samarbeidspartner. Østfold fylkeskommunes innkjøpsfunksjon skal også ha tettere dialog og samarbeid med fylkeskommunens virksomheter og staber.

Ønsket effekt:

Det vil være besparende og kompetansehevende for Østfold fylkeskommune, heve kvalitet på både prosess, kontrakt og oppfølging, samt gjøre regionen smartere, mer brukervennlig, inkluderende og gi mer bærekraftige løsninger.

Tiltak:

- Være en aktør for å fremme innkjøpsamarbeidet i Østfold.
- Invitere andre kommuner/samarbeidspartnere til deltagelse i Østfold fylkeskommunes avtaler.
- Fylkeskommunalt innkjøpsamarbeid.
- Dele kompetanse, konkurransegrunnlag, maler med mer.
- Etablere møteplasser for informasjonsutveksling.
- Invitere til kompetansehevende tiltak.
- Fagdager med virksomheter og staber.

4 Forutsetninger

Høy ledelsesforankring og felles forståelse for innkjøpsaktivitetene i organisasjonen er fortsatt en viktig forutsetning for at dette arbeidet skal lykkes. Arbeidet med innkjøp må være fornuftig organisert, med tydelig definering av ansvar og roller.

Anskaffelser skal prioriteres ut i fra hvilke som er strategisk viktig for behov, økonomi og politiske vedtak, samt innovasjon og klima/miljø.

Etablere flere faste faggrupper som opparbeider seg en god forståelse og kompetanse gjennom repeterende anskaffelser og medansvar.

Anskaffelsesstrategien må være kjent av hele organisasjonen, for å sikre nødvendig kjennskap og forankring.

Oppnåelse av de mål som fremgår av anskaffelsesstrategien avhenger av at det settes av tilstrekkelig tid og ressurser i organisasjonen til å delta i anskaffelsen.

5 Implementering

Denne strategien er vedtatt i fylkestingsak FT 20.09.2017 og har en varighet på 4 år. Den fremlagte innkjøpsstrategien for 2018-2022 vedtas med endringer i henhold til dette vedtaket. Endringene er hensyntatt i strategidokumentet.

Fylkestinget understreker at vår innkjøpsmakt må fremme og etterspørre nye innovative, miljømessige løsninger i større grad enn dagens konvensjonelle løsninger.

Fylkesrådmannen gis fullmakt til å utarbeide og innføre de nødvendige rutiner som operasjonaliserer strategien i fylkeskommunen.